

ZBIÓR
ARTYKUŁÓW NAUKOWYCH

*ECONOMY. ZARZĄDZANIE.
PAŃSTWO I PRAWO.*

EUROPEAN
SCIENTIFIC CONFERENCE.
THEORY. PRACTICE.

U.D.C. 330+339.138+658+657+336.71+339+ 340+347+342 +082

B.B.C. 94

Z 40

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Druk i oprawa: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: 00-728 Warszawa, ul. S. Kierbedzia, 4 lok.103

e-mail: info@conferenc.pl

Zbiór artykułów naukowych.

Z 40 Zbiór artykułów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej " Economy. Zarządzanie. Państwo i Prawo. European Scientific Conference. Theory. Practice." (30.07.2017-31.07.2017) - Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2017. - 48 str.

ISBN: 978-83-65608-71-0

Wszelkie prawa zastrzeżone. Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora jest zakazane. Wszelkie prawa do materiałów konferencji należą do ich autorów. Pisownia oryginalna jest zachowana. Wszelkie prawa do materiałów w formie elektronicznej opublikowanych w zbiorach należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour». Obowiązkowym jest odniesienie do zbioru.

nakład: 50 egz.

"Diamond trading tour" ©

Warszawa 2017

ISBN: 978-83-65608-71-0

WSPÓŁORGANIZATORZY:

International research group (Belarus, Poland, Russia, Serbia, Ukraine)

Virtual Training Centre „Pedagog of the 21st Century”

Global Management Journal

KOMITET ORGANIZACYJNY:

W. Okulicz-Kozaryn (Przewodniczący), Dr. Hab, MBA, profesor, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska;

A. Murza (Zastępca Przewodniczącego), MBA, Ukraina;

A. Горохов, к.т.н., доцент, Юго-Западный государственный университет, Россия;

A. Kasprzyk, PhD, PWSZ im. prof. S.Tarnowskiego w Tarnobrzegu, Polska;

A. Malovychko, PhD, EU Business University, Berlin – London – Paris - Poznań, EU;

L. Nechaeva, PhD, Instytut PNPU im. K.D. Ushinskogo, Ukraina;

М. Ордынская, профессор, Южный федеральный университет, Россия;

S. Seregina, independent trainer and consultant, Netherlands;

A. Tsimayeu, PhD, associate Professor, Belarusian State Agricultural Academy, Belarus.

KOMITET NAUKOWY:

W. Okulicz-Kozaryn (Przewodniczący), Dr. Hab, MBA, profesor, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska;

С. Беленцов, д.п.н., профессор, Юго-Западный государственный университет, Россия;

Z. Čekerevac, Dr., full professor, „Union - Nikola Tesla” University Belgrade, Serbia;

Р. Латыпов, д.т.н., профессор, Московский государственный машиностроительный университет (МАМИ), Россия;

И. Лемешевский, д.э.н., профессор, Белорусский государственный университет, Беларусь;

Е. Чекунова, д.п.н., профессор, Южно-Российский институт-филиал Российской академии народного хозяйства и государственной службы.

Redaktor naukowy:

M. Stych, dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska.

SPIS/СОДЕРЖАНИЕ

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Мельянкova Л.В., Настенко О.І. 6

РОЛЬ НАУКОВИХ ПАРКІВ НА РИНКУ ДОРАДЧИХ ПОСЛУГ

М.Ф.Безкровний 8

**ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УСТАНОВ
АГРАРНОЇ ОСВІТИ**

М.Ф.Безкровний 11

**РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ПРОЕКТІВ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ В
РОЗВИТКУ ДОРАДНИЦТВА В УКРАЇНІ**

Безкровний М.Ф. 13

**УНІВЕРСИТЕТСЬКА СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ДОРАДЧОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Безкровний М.Ф. 15

**ВПЛИВ СУСПІЛЬНОГО ПОДІЛУ ПРАЦІ НА ВИНИКНЕННЯ
ДОРАДНИЦТВА В УКРАЇНІ**

Безкровний М.Ф. 18

**ОСОБЕННОСТИ ПРОВЕДЕНИЯ ОЧНОЙ СТАВКИ С УЧАСТИЕМ
НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ**

Залиев А.Р. 21

**ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БІОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ПРИ ВИКОРИСТАННІ ГМО У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ
ВИРОБНИЦТВІ В УКРАЇНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ**

Гафурова О. В., Пенькова А. П. 25

**МЕЖДУНАРОДНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ГОСУДАРСТВ
ЗА ВРЕДНЫЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ДЕЙСТВИЙ, НЕ ЗАПРЕЩЕННЫХ
МЕЖДУНАРОДНЫМ ПРАВОМ**

Новикова А.О., Тарасова Н.В. 28

**ПЕРІОДИЗАЦІЯ СТАНОВЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

Казак Р. 31

**КОРРУПЦИЯ В ОРГАНАХ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ КАК РЕЗУЛЬТАТ
ДЕВИАНТНОГО ПОЛИТИЧЕСКОГО ПОВЕДЕНИЯ**

Салкебаев Т.С. 34

LES FAUX AMIS ET LA TRADUCTION

Azimova D. C. 39

**OPERATIVE METHODS OF TEACHING ENGLISH AS SECOND
LANGUAGE AMONG THE PUPILS IN UZBEKISTAN**

Bekmurodova F. N. 45

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Мельянкова Л.В.

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів та природокористування України

Настенко О.І.,

бакалавр

Ключові слова: управлінський облік, етапи розвитку, передумови, історія.

Keywords: *Management accounting, stages of development, background, history.*

Управлінський облік має багатовікову історію. Його формування як підсистеми бухгалтерського обліку сталося зовсім недавно, а саме наприкінці XVIII – середині XIX століття. З того часу, як підприємства почали давати запити щодо стану виробничого процесу, відбувся перший поштовх до розвитку управлінського обліку. Саме тоді відбулося підвищення якості управління фірмами. Дослідження історичних аспектів управлінського обліку дає можливість виділити чотири основних стадії розвитку: стадія зародження, формування, розвитку й інтеграції управлінського обліку.

Проблемами розвитку управлінського обліку займалося досить багато зарубіжних вчених таких, як: Е. Майер, Дж. Ріс, Т. Скоун, Ч.Т. Хорнгрен, К. Друрі, Р. Ентоні. Чималий внесок зробили ще й українські дослідники: Бутинець, П. Гарасим, С. Голов, Г. Журавель, Г. Кірейцев, Л. Нападовська, В. Панасюк, М. Пушкар, Л. Сук та інші.

Управлінський облік включає в себе всі види облікової інформації, яка є

необхідною для керування підприємством. Протягом певного часу система управлінського обліку піддавалася деяким змінам. У період цих змін почали використовуватися нові методи і підходи до управлінського обліку, зокрема комплексне управління якістю, безперервне прогнозування, калькулювання витрат за видами діяльності, система збалансованих показників тощо. Нові методи, за якими почали функціонувати підприємства, зумовили виникнення передумов для формування управлінського обліку.

Всю історію розвитку управлінського обліку можна звести до чотирьох етапів:

1. етап (середина XIX ст.), для якого був характерний швидкий розвиток мануфактурного виробництва. На цьому етапі облік починають розглядати як функцію управління.

1) етап (початок XX ст. – середина 50х років XX ст.), для якого було характерно становлення капіталістичної системи господарювання, відбувається виділення управлінського об-

ліку як окремої системи і паралельне функціонування двох бухгалтерій – «обов'язкової» фінансової та «факультативної» управлінської.

- 2) етап (50–80ті роки ХХ ст.), для якого характерний розвиток транснаціональних корпорацій, відбувається впровадження директ-костингу.
- 3) етап (з 80х років ХХ ст.), для якого характерна глобалізація економіки й інтеграція національних економік країн у єдиний світовий ринок, управлінський облік набуває стратегічного характеру.

Отже, виходячи з наведеної вище інформації, управлінський облік є досить складним економічним явищем.

На підставі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки. Управлінський облік як складова облікової системи має історичні корені. Нині відбувається широке розповсюдження та застосування управлінського обліку на різних підприємствах.

Управлінський облік виник внаслідок трансформації системи обліку витрат та калькулювання собівартості продукції в систему управління витратами підприємства. Цей вид обліку активно впливає на підвищення ефективності виробництва.

Отже, розвиток концепції управлінського обліку, яка б відповідала сучасним проблемам управління міститься у поєднанні і координації всіх функцій управління, наслідком якого має стати формування корисної інформації для користувачів для прийняття ефективних управлінських рішень.

Література:

1. Голов С.Ф. Управлінський облік / С.Ф. Голов. – К.: Скарби, 2009. – 425с.
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський управлінський облік. / Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Чижевська, Н.В. Герасимчук. – Житомир: ПП «Рута», 2008. – 445с.
3. Пушкар М.С. Управлінський облік: Навч. посіб. для студ. вуз./ Михайло Семенович Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 1997. – 163 с.

РОЛЬ НАУКОВИХ ПАРКІВ НА РИНКУ ДОРАДЧИХ ПОСЛУГ

М.Ф.Безкровний

доцент кафедри аграрного консалтингу та сервісу
Національного університету біоресурсів і природокористування України,
кандидат технічних наук.

У статті висвітлено сутність, основні завдання та призначення наукових парків як одного із ефективних засобів поліпшення інноваційного розвитку та інформаційно-консультаційної діяльності в аграрній сфері України.

Ключові слова: науковий парк, інноваційна діяльність, технопаркове середовище, бізнес-інкубатор, інформаційно-консультаційної діяльність.

В статье освещены сущность, основные задачи и назначение технологических парков как одного из эффективных средств улучшения инновационного развития и информационно-консультационной деятельности в аграрной сфере Украины.

Науковые парки, инновационная деятельность, технопарковая среда, бизнес-инкубатор, информационно-консультационная деятельность в сельском хозяйстве Украины.

In the article the essence, the main task and purpose technology parks as one of the effective tools to improve innovation and information and consultancy activities in the agricultural sector of Ukraine.

Technopark, ynnovatsyonnaya Activities, tehnoparkovaya Wednesday, ynkubator business, information and konsultatsyonnayay Activities in the agricultural sector of Ukraine.

Актуальність теми. Аналіз світового досвіду показує, що економічне зростання розвинутих країн базується на використанні нових знань і високих технологій, а їх ефективне поєднання гарантує прогресивний розвиток нації та людства. Однією з найбільш вдалих форм такої інтеграції є наукові парки, що поєднують науку та виробництва. Тому важливою ідеєю є поєднання інноваційної діяльності наукових парків і дорадчих служб для ефективного інформаційно-консультаційного забезпечення аграрної сфери

Мета дослідження. Основною метою статті є визначення сутності наукових парків, їх роль поєднанні інноваційної діяльності та дорадчих служб для ефективного інформаційно-консультаційного забезпечення аграрної сфери в Україні.

Важливим і найбільш результативним елементом упровадження інновацій в аграрному секторі економіки, як свідчить досвід передових країн, є наукові парки. Вони об'єднують процеси генерування наукових ідей, прикладні розробки та

реалізацію наукових результатів у виробництво [1].

Як показує досвід причиною створення наукових парків у світі були економічні кризи.

Основною особливістю наукових парків (технопарків) є їх тісний зв'язок з університетами та державними дослідницькими центрами.

Провідним науковим паркам за кордоном надається значна державна підтримка в проведенні наукових досліджень, навчанні та перекваліфікації персоналу, участі у конкурсах на отримання державних контрактів, придбанні обладнання для наукових досліджень і розробок, наданні різних видів податкових пільг [2].

З досвіду функціонування наукових парків за кордоном можна виділити такі позитивні моменти. По-перше, серйозна зацікавленість держави, яка розглядає наукові парки як головний елемент комерціалізації інноваційних ідей. По-друге, серйозна зацікавленість у наукових парках ВНЗ, наукових установ і сільськогосподарських товаровиробників як високоефективного провайдера нових ідей та технологій.

Аграрні наукові парки разом з інформаційно-консультаційними службами могли б стати додатковим інструментом співпраці держави, науки і освіти, інвесторів і суспільства. Їх створення і функціонування дозволить:

– забезпечити перехід економіки нашої країни на якісно новий шлях розвитку і дозволить позбутися сировинної орієнтації економіки;

– створити нові конкурентні переваги України на світовому ринку наукової продукції і послуг.

Задачами, що поставлені перед науковими парками, передбачено [2]:

- створення системи впровадження наукових розробок у виробництво та їх успішне просування на внутрішній та світовий ринки;

- створення сприятливих умов щодо залучення внутрішніх і зовнішніх інвесторів для фінансування проєктів технопарків;

- організацію промислового випуску високотехнологічної конкурентоздатної на світовому ринку продукції;

- координацію наукових розробок, їх науково-технічну і технологічну експертизу;

- підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації вчених, фахівців і студентів для роботи в умовах ринку.

Завдяки діяльності наукових парків в Україні за останні 10 років було створено близько 4000 робочих місць, тобто держава заощадила майже 300 млн. грн. на створенні нових робочих місць [3].

ВИСНОВКИ

Аграрні наукові парки разом з інформаційно-консультаційними службами могли б стати додатковим інструментом співпраці держави, науки і освіти, інвесторів і суспільства. Наукові парки є ефективною формою зближення науки і виробництва.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Антипов І. В. Інноваційний розвиток національної економіки в контексті

- створення інноваційних інфраструктур в освітній галузі // Збір. наук. праць Донецьк. держ. універс. управління. – 2010. – Випуск 148. – С. 1-8.
2. Продіус О. І. Інноваційний розвиток промисловості: реалії та перспективи // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – №1, Т. 1. – С. 106-109.
3. Чухрай Н. І. Інноваційний розвиток України: основні бар'єри та напрями їх подолання // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2008. – №633. – С. 761-766.

УДК 004.451.47

ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УСТАНОВ АГРАРНОЇ ОСВІТИ

М.Ф.Безкровний

доцент кафедри аграрного консалтингу та сервісу Національного університету біоресурсів і природокористування України, кандидат технічних наук.

Проаналізовано роль наукових установ в інформаційно-консультаційній (дорадчій) діяльності. Розглядаються шляхи покращання їх роботи.

Організаційні форми дорадчих служб, дорадчі послуги, сільськогосподарська дорадча діяльність, дорадчі служби наукових установ.

Проанализировано информационно-консультационную деятельность установ НААН. Рассматриваются пути улучшения их работы.

Информационно-консультационные службы, консультационные услуги, сельскохозяйственная информационно-консультационная деятельность, информационно-консультационные службы НААН.

Organizational forms of extension are analysed. Ways of improvement of their work are considered.

Organizational forms of extension, extension services, extension activity in agriculture, extension of agricultural higher educational institutions.

Значна робота з організації дорадчої діяльності проводиться інформаційно-консультаційними підрозділами, створених в системі ВНЗ аграрного спрямування.

Мета досліджень полягає в науковому обґрунтуванні залучення аграрних вищих навчальних закладів до надання соціально спрямованих дорадчих послуг.

Виділення інформаційно-консультаційної діяльності в самостійний вид діяльності також торкається сфери і фахової освіти. Однак тут мова йде не про перерозподіл функцій на користь цього виділеного виду діяльності, а про забезпечення закінченості процесу передачі нових знань у сферу сільськогосподарського виробництва.

На сьогодні основною метою діяльності ВНЗ є підготовка висококваліфікованих фахівців, одержання нових наукових розробок і впровадження їх у виробництво. Тільки в системі ВНЗ аграрного спрямування діє близько 20 НДІ, які мають у своєму розпорядженні безліч наукових досягнень. Істотна втрата обсягів фінансування в період реформ змусила багатьох викладачів-науковців ВНЗ інтенсивно зайнятися передачею своїх досягнень сільськогосподарським товаровиробникам на договірній основі. Але така діяльність відволікала викладачів від їхньої головної навчальної роботи. Тому розраховувати на те, що вчені ВНЗ займатимуться тільки розробкою і масштабним впровадженням своїх досягнень

не доводиться. Створення ж специфічних впроваджувальних колективів означає не що інше, як тільки однобокий розвиток інформаційно-консультаційної діяльності. Тому проблема організації ефективних відносин НДІ вищих навчальних закладів та ІКС бачиться переважно в передачі їм наукових розробок на договірній основі для наступного впровадження.

Для цього слід удосконалити систему навчання в дорадництві та навчання сільськогосподарських товаровиробників. Консультанти ВНЗ мають досконало володіти сучасними методами консультування під час впровадження нововведень (процесне, експертне і навчальне консультування).

Головними напрямками діяльності закладів післядипломної освіти крім організації проведення курсів підвищення кваліфікації і навчання фахівців АПВ, повинні стати демонстраційна та впроваджувальна діяльність наукових розробок вчених наукових інститутів, яка спрямована на проведення фундаментальних та прикладних досліджень у сфері біології рослин і тварин, біотехнології, хімії, прикладної механіки і фізики, екології, економіки, педагогіки тощо і є вагомим внеском у розвиток агропромислового та природоохоронного комплексів країни.

Тому важливим кроком у підвищенні ефективності діяльності дорадчих служб в Україні є законодавче врегулювання залучення аграрних вищих навчальних закладів до надання

дорадчих послуг сільськогосподарським товаровиробникам і сільському населенню. З цією метою необхідно до Закону України “Про сільськогосподарську дорадчу діяльність” внести зміни і поряд з іншими організаційно-правовими формами дорадчих служб передбачити також університетську модель. Внесення такої зміни до Закону дасть можливість залучати заклади освіти до надання дорадчих послуг.

ВИСНОВКИ

Провідна роль по розробці і впровадженню наукових розробок в аграрному секторі економіки належить аграрним ВНЗ. Весь спектр і обсяг робіт, які виконуються науковими установами ВНЗ по впровадженню, пропаганді і рекламі наукових розробок вимагають не тільки значних додаткових фінансових затрат, а й значних затрат часу, що при сучасному економічному стані в Україні зробити складно. Тому для впровадження у виробництво наукових розробок необхідно започаткувати університетську систему дорадництва.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Безкровний М.Ф., Організація інформаційно-консультаційної діяльності: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2009. – 492 с.
2. Бородіна О.М. Сільськогосподарське дорадництво та проблеми його кадрового забезпечення. – К.: ІАЕ УААН, 2001. – 72 с.
3. Кропивко М.Ф. Інформаційне забезпечення агропромислового виробництва України в ринкових умовах: Монографія. – К.: ІАЕ УААН, 1996. – 160 с.

УДК 004.451.47

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ПРОЕКТІВ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ В РОЗВИТКУ ДОРАДНИЦТВА В УКРАЇНІ

М.Ф.Безкровний

доцент кафедри аграрного консалтингу та сервісу Національного університету біоресурсів і природокористування України, кандидат технічних наук.

У статті висвітлено основні роль, завдання та призначення міжнародних грантів у становленні та розвитку інформаційно-консультаційної діяльності в аграрній сфері України.

Ключові слова: міжнародний грант, інформаційно-консультаційна діяльність, фермерські господарства, дорадча діяльність.

В статье отражены основная роль, задачи и назначение международных грантов в становлении и развитии информационно-консультационной деятельности в аграрной сфере Украины.

Международный грант, информационно-консультационная деятельность, фермеры, консультативная деятельность.

The article reflects the main role, task and appointment of international grants in the development of information and advisory activities in the agrarian sector of Ukraine

International grant, information and consulting activity, farms, advisory activities.

Актуальність теми. Аналіз світового досвіду показує, що на початку становлення інформаційно-консультаційної діяльності важливу роль відіграє державна підтримка. Серед важливих зовнішніх джерел фінансування інформаційно-консультаційної діяльності особливе місце належить грантам і спонсорській допомозі. Головною ідеєю є дослідження ролі міжнародної підтримки в становленні і розвитку дорадництва в Україні.

Мета дослідження. Основною метою статті є визначення ролі міжнародних проектів технічної допомоги в становленні дорадництва в Україні.

Кошти на гранти виділяються, в основному, міжнародними фінансови-

ми організаціями, спеціальними фондами, урядами і громадськими організаціями зарубіжних країн. І робиться це з метою показати переваги існування інформаційно-консультаційної служби, зацікавити уряд у підтримці розвитку цього напрямку діяльності.

Гранти на відміну від спонсорської допомоги виділяються на конкурсній основі. У випадку оголошення тендера конкурсанти мають до встановленої тендерними комітетами дати надати відповідно оформлену заявку. Заявка, як правило, включає опис мети і завдань проекту, основних результатів, що передбачається одержати в ході реалізації проекту, заходів і видів діяльності, які забезпечать досягнення запланованих результатів, а також не-

обхідних фінансових, матеріальних і трудових ресурсів, необхідних для виконання всіх заходів (2).

Прикладами грантів можуть бути багато програм і проєктів TACIS (технічна допомога СНД), Європейського Союзу, Датської консультативної служби (DAAS), Німецького уряду тощо (1).

Становлення дорадництва в сучасній Україні також опирається на багатий досвід і підтримку розвинутих в аграрному відношенні країн світу.

У 1999-2000 роках в Україні започатковуються проєкти і гранти Європейською комісією та урядами Великобританії, Федеративної Республіки Німеччини, Канади, Данії, Нідерландів, Міжнародної фінансової корпорації за підтримки уряду Швеції і Канади. В рамках цих програм було створено дорадчі служби в усіх областях України.

Цілями цих програми було:

1.Підтримка процесу реформування аграрного сектора та переробної галузі.

2.Сприяння створенню прибуткових господарств та підвищеного добробуту сільського населення в умовах ринкової економіки.

3.Залучення громадських організацій аграрного спрямування до процесу розробки аграрної політики.

Ці програми сприяли розвитку трьох основних складових, від яких залежить ефективне реформування аграрного сектора України, а саме:

1.Зміцнення інституційних можливостей Міністерства аграрної політики та інших урядових установ.

2.Підтримка розвитку мережі сільськогосподарських дорадчих служб на національному та обласному рівнях.

3.Сприяння розвитку громадських професійних організацій в аграрному секторі з метою залучення сільського населення до процесу прийняття рішень, що впливають на рівень добробуту селян.

Міжнародні проєкти і гранти допомогли створити близько 600 000 нових компаній, 500 тисяч нових власників і 700 000 нових робочих місць(3).

ВИСНОВКИ

Аналіз світового досвіду показує, що на початку становлення інформаційно-консультативної діяльності важливу роль відіграє державна підтримка. Серед важливих зовнішніх джерел фінансування інформаційно-консультативної діяльності особливе місце належить грантам і спонсорській допомозі. Міжнародні програми технічної допомоги зіграли важливу роль в створенні та підтримці дорадчої діяльності в Україні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Безкровний М.Ф., Кропивко М.Ф., Палеха Ю.І., Іщенко Т.Д. Організація інформаційно-консультативної діяльності: підручник. / М.Ф. Безкровний. – К.: Ліра-К, 2014. – 408 с.
2. Верба В.А., Організація консалтингової діяльності: навч. посіб. / В.А. Верба, Т.І. Решетняк. – К.: КНЕУ, 2000. – 244 с.
3. Галицкие контракты // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kontrakty.com.ua>.

УДК 004.451.47

УНІВЕРСИТЕТСЬКА СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ДОРАДЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

М.Ф.Безкровний

доцент кафедри аграрного консалтингу та сервісу

Національного університету біоресурсів і природокористування України,

кандидат технічних наук.

Проаналізовано організаційні форми дорадчих служб. Розглядаються шляхи покращання їх роботи.

Організаційні форми дорадчих служб, дорадчі послуги, сільськогосподарська дорадча діяльність, дорадчі служби вищих аграрних навчальних закладів.

Проанализированы организационные формы информационно-консультационных служб. Рассматриваются пути улучшения их работы.

Организационные формы информационно-консультационных служб, информационно-консультационные услуги, сельскохозяйственная информационно-консультационная деятельность, информационно-консультационные службы сельскохозяйственных высших учебных заведений.

Organizational forms of extension are analysed. Ways of improvement of their work are considered.

Organizational forms of extension, extension services, extension activity in agriculture, extension of agricultural higher educational institutions.

Система інформаційно-консультатійного обслуговування сільськогосподарських товаровиробників та населення вищими навчальними закладами набуває все більшого значення.

Мета досліджень полягає в науковому обґрунтуванні законодавчого врегулювання залучення вищих аграрних навчальних закладів до надання соціально спрямованих дорадчих послуг та питання сертифікації сільськогосподарських дорадчих служб.

Найбільше можливостей для формування дорадчої діяльності має державна модель агроконсалтингу, і в першу чергу університетська, за якої до-

радчі служби створюються і функціонують як структурні підрозділи ВНЗ. Такою класичною моделлю служби аграрного консалтингу є служба екстеншн США. Центральний апарат служби входить до складу Департаменту сільського господарства США (USDA), який виділяє університету відповідні фонди для забезпечення функціонування служби екстеншн (1). Фінансується служба екстеншн США як із федерального бюджету, так і з бюджетів штатів та округів, має гранти і спонсорську допомогу (3).

Безумовно, як люба модель, служба екстеншн США має свої переваги

та недоліки. До цих переваг слід віднести:

- можливість використання потужних матеріально-технічної та навчально-методичної баз навчальних закладів;

- досвід і висока кваліфікація професорсько-викладацького й наукового персоналу факультетів, кафедр і лабораторій;

- значно вищий рівень довіри товаровиробників до консультантів – викладачів, ніж до чиновників.

До недоліків такої моделі слід віднести її залежність від адміністрації університету під час вирішення фінансових питань, якщо вона не має власного розрахункового рахунку і достатньої незалежності (2). Але цей недолік для України можна віднести і до переваг, оскільки в університетах України чітко відпрацьований контроль за цільовим використанням бюджетних коштів. Інших, явно виражених недоліків, така модель не має.

Після прийняття Закону України “Про сільськогосподарську дорадчу діяльність” були створені сільськогосподарські дорадчі служби в усіх областях. Але подальші події підтвердили неспроможність цих дорадчих служб без активної участі вищих аграрних навчальних закладів ефективно надавати послуги сільськогосподарським товаровиробникам. І це є основною причиною, що мережа сільськогосподарських дорадчих служб в Україні на сьогодні недостатньо розвинена.

Тому важливим кроком в підвищенні ефективності діяльності дорадчих служб в Україні є законодавче врегулю-

вання залучення аграрних ВНЗ до надання соціально спрямованих дорадчих послуг та питання сертифікації сільськогосподарських дорадчих служб. З цією метою необхідно внести незначні зміни до Закону України “Про сільськогосподарську дорадчу діяльність” і пропонується абзац сьомий статті 1 сформулювати наступним чином: “Сільськогосподарська дорадча служба:

- юридична особа незалежно від її організаційно-правової форми власності, що здійснює дорадчу діяльність, у складі якої працює не менше 3 дорадників та яка пройшла реєстрацію відповідно до законодавства і внесена до Реєстру дорадчих служб;
- аграрний вищий навчальний заклад, що здійснює дорадчу діяльність, у складі якого працює не менше 20 дорадників, що пройшов реєстрацію відповідно до законодавства і внесений до Реєстру дорадчих служб”.

Для успішної реалізації поправки до Закону необхідно:

- розробити положення про сертифікацію вищого аграрного навчального закладу як дорадчої служби;
- відпрацювати механізм отримання коштів вищими аграрними навчальними закладами на дорадчу діяльність;
- розробити положення для викладачів вищих аграрних навчальних закладів, щоб вони могли займатися діяльністю одного, двох або всіх трьох видів: навчальною, науковою та консультаційною.

Висновки

Прийняття поправки до законопроекту сприятиме розширенню мережі сільськогосподарських дорадчих служб. А аграрні вищі навчальні заклади отримають можливість брати участь у конкурсі з надання соціально спрямованих дорадчих послуг на загальних підставах.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Безкровний М.Ф., Організація інформаційно-консультаційної діяльності: Навч. посіб –К.: Каравела, 2009.–492 с.
2. Бородіна О.М. Сільськогосподарське дорадництво та проблеми його кадрового забезпечення. – К.: ІАЕ УААН, 2001. – 72 с.
3. Кропивко М.Ф. Інформаційне забезпечення агропромислового виробництва України в ринкових умовах: Монографія. – К.: ІАЕ УААН, 1996. – 160 с.

ВПЛИВ СУСПІЛЬНОГО ПОДІЛУ ПРАЦІ НА ВИНИКНЕННЯ ДОРАДНИЦТВА В УКРАЇНІ

М.Ф.Безкровний

к.т.н., доцент кафедри аграрного консалтингу та сервісу
Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Проаналізовано еволюцію суспільного поділу праці та її роль у становленні інформаційно-консультаційної діяльності в аграрній сфері.

Суспільний поділ праці, інформаційно-консультаційні служби, науково-технічний процес, сільськогосподарська дорадча діяльність.

Проанализирована эволюция общественного разделения труда и его роль в становлении информационно-консультационной деятельности в аграрной сфере. Рассматриваются этапы общественного разделения труда.

Общественное разделение труда, информационно-консультационные службы, консультационные службы, сельскохозяйственная консультационная деятельность.

The evolution of social division of labor and its role in the development of information and consultancy activities in agriculture. The stages of social division of labor.

The social division of labor, information and consulting services, advisory services, technological process, the agricultural advisory activities.

Актуальність теми. Суспільний поділ праці в еволюційному розвитку економічних систем відіграє вирішальну роль. Він визначає не тільки структуру та організаційну побудову продуктивних сил, комбінацію факторів виробництва, а й базові відносини, що виникають між суб'єктами господарювання (1). Тому важливою ідеєю є вивчення ролі суспільного поділу праці на виникнення дорадництва в Україні.

Мета досліджень полягає в науковому обґрунтуванні ролі суспільного поділу праці в об'єктивній законності виникнення дорадництва в Україні.

Швидкий розвиток підприємництва дав багатий матеріал для вивчення впливу наукових, технологічних і структурних зрушень у виробництві на його ефективність і характер господарських зв'язків. У середині XIX ст. К. Маркс у "Капіталі" дослідив діалектичний рух поділу праці і дійшов висновку, що необхідність розподілу суспільної праці в певних пропорціях аж ніяк не може бути знищена новою формою суспільного виробництва (3).

Важливим чинником впливу на зародження консалтингу, став суспільний поділ праці, виділення самостійної сфери діяльності нематеріального

виробництва (кінець XIX – початок XX ст.). В період відокремлення інформаційної сфери діяльності з нематеріального і матеріального виробництва (друга половина XX ст.) відбувається спеціалізація консультаційних послуг. Підвищується значення консалтингу як елемента ринкової інфраструктури. Ці роки називають «золотим віком консалтингу».

В результаті реформування аграрного сектору економіки з грудня 1999 р. до травня 2000 р. на базі реорганізованих колгоспів і радгоспів було створено: 918 селянських (фермерських) господарств; 2719 приватних або орендно-приватних підприємств; 6022 господарські товариства та 3218 сільськогосподарських виробничих кооперативів.

В результаті таких змін кількість фермерських господарств, виробничих кооперативів та інших суб'єктів господарювання, зацікавлених в консультаційних послугах, суттєво збільшилась. Так в деяких сільських районах працює понад 200 фермерських господарств. Такої кількості суб'єктів господарювання районні управління АПВ фізично не спроможні вже надати консультаційні послуги (2).

У процесі розвитку суспільства як соціально-організованого ринкового господарства відбуваються глибокі якісні зміни науково-технічного прогресу також і в аграрній сфері. І це стимулює появу нових робітників – консультантів (дорадників), які зацікавлені у розвитку і вдосконаленні технологій в аграрному секторі еконо-

міки, що посилює процес перетворення науки на безпосередню продуктивну силу, органічного поєднання науки і виробництва.

З переходом від планової економіки до ринкової було зруйновано й систему інформаційно-консультаційного обслуговування, яка вже не могла, як у минулому, працювати в нових соціально-економічних умовах. На місці цієї важливої ланки, що зв'язувала науково-дослідні організації з сільськогосподарськими виробниками, виник вакуум. Повернення до суспільної агрономії було зумовлено тим, що інформаційно-консультаційна служба створюється для надання підтримки невеликим сімейним фермам, тобто дрібним власникам. Нині на ринку України діють: міжнародні консалтингові та аудиторські компанії, великі українські консалтингові компанії, дрібні українські консалтингові фірми, обласні та районні дорадчі служби, інформаційно-консультаційні центри вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ.

Висновки

Розвиток суспільного поділу праці передбачає прогрес виробництва, зростання кваліфікації і вміння працівників, а також винайдення машин, що полегшують і скорочують працю. Результатом прогресу виробництва є зародження консалтингу в світі, а в Україні – дорадництва. Важливу роль в суспільному поділу праці і розвитку дорадництва відіграв науково-технічний прогрес в аграрній сфері.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Башнянин Г.І. Політична економія: Підручник для вузів. Ч.1: Загальна економічна теорія. Ч.2: Спеціальна економічна теорія/ Г.Башнянин, П.Лазур, В.Медведев. – К.: Ніка-Центр: Ельга, 2003. – 526 с.
2. Чухно А.А.Основи економічної теорії. Підручник за ред. академіка НАН України А. А. Чухна. – К., Вища школа. – 2001. – 684с.
3. Маркс К., Энгельс Ф. Твори. – 2-е вид. – Т. 6. – С. 425.

ОСОБЕННОСТИ ПРОВЕДЕНИЯ ОЧНОЙ СТАВКИ С УЧАСТИЕМ НЕСОВЕРШЕНОЛЕТНИХ

Залиев А.Р.

Студент 3 курса юридического факультета Стерлитамакский филиал ФГ БОУ ВО «Башкирский государственный университет»

Научный руководитель: *Гареева Эльвира Рифовна*

Ст.преподаватель кафедры уголовного права и процесса

Ключевые слова: следственное действие, очная ставка, несовершеннолетние лица.

Key words: investigative action, confrontation, minors.

Одним из наиболее часто используемой на практике следственных действий является очная ставка. УПК в статье 192 указывает, что «если в показаниях ранее допрошенных лиц имеются существенные противоречия, то следователь вправе провести очную ставку». Очная ставка – это одновременный допрос двух ранее допрошенных лиц об обстоятельствах, в отношении которых они дали противоречивые показания. Главная цель – это устранение существенных противоречий в их показаниях. Она проводится только между двумя лицами ставка, причем ранее допрошенными по одним и тем же обстоятельствам и только при наличии в их показаниях существенных противоречий [8,С.334]. Но это вовсе не означает, что при указанных обстоятельствах ставку следует обязательно проводить. Во-первых, очная ставка может оказаться совершенно бесполезной, так как допрашиваемые могут просто повторить ранее данные показания. Во-

вторых, производство очной ставки может осложнить дальнейшее расследование, если в ходе нее произойдет сговор между ее участниками, в результате чего участник, который ранее давал правдивые показания, изменит их или вовсе откажется от своих показаний [8, С. 335]. Очная ставка сильно воздействует на участников, зачастую отрицательно. Недобросовестный участник очной ставки почти всегда стремится склонить другое лицо к изменению показаний в свою пользу. Поэтому следователь должен стремиться так воздействовать на участников очной ставки, чтобы нейтрализовать отрицательное влияние, укрепить и поддержать положительное [7, 265]. Следователь должен быть уверен, что участник очной ставки, дающий ложные показания, не сможет отрицательно повлиять на другого ее участника и не заставит его изменить свои правдивые показания на ложные. В противном случае от проведения ставки стоит отказаться. Особенно

этот вопрос становится актуальным, если очная ставка проводится между несовершеннолетним и взрослым лицом.

Многие криминалисты категорически высказываются против проведения очной ставки между взрослым и несовершеннолетним даже при наличии в их показаниях противоречий, если взрослый имеет интерес запутать следствия, а несовершеннолетний говорит правду [4, 61]. Очная ставка с участием несовершеннолетнего имеет своей целью: во-первых, устранить существенные противоречия в показаниях несовершеннолетнего и других лиц, во-вторых, для уточнения роли взрослых соучастников в совершении преступления, в-третьих, для преодоления характера взаимоотношений несовершеннолетнего и взрослых лиц. В связи со спецификой возраста при работе с несовершеннолетними особенно важно установление психологического контакта между следователем и несовершеннолетним, то есть такой модели взаимоотношений, когда они готовы к общению и восприятию информации, которая от них исходит. То есть следователю должны быть интересны не только факты совершенного преступления, рассказанные несовершеннолетним, но и сам несовершеннолетний (его проблемы, страхи и т.д.). Ребенку необходимо время, чтобы освоиться с новой для него обстановкой, присутствием незнакомых людей. Следователь должен избрать такую линию поведения, при которой несовершеннолетний подозреваемый, обвиняе-

мый будет убежден в правильности избранной сотрудником позиции. Очную ставку проводят лишь тогда, когда были использованы и оказались безрезультатными иные возможности установления истины по спорным обстоятельствам, в частности допросы подозреваемых, обвиняемых и лже-свидетелей с предъявлением им доказательств или воспроизведением звукозаписи правдивых показаний иных лиц. [9, С.96]. С мнением А.Б. Соловьева трудно не согласиться. При проведении очной ставки важно присутствие педагога, психолога и законного представителя. Очная ставка – ситуация напряженная, при которой происходит столкновение двух разных интересов, двух разных сторон. УПК РФ в статье 191 говорит, что «при проведении очной ставки с участием несовершеннолетнего потерпевшего или свидетеля, не достигшего возраста шестнадцати лет либо достигшего этого возраста, но страдающего психическим расстройством или отстающего в психическом развитии, участие педагога или психолога обязательно. При производстве очной ставки с участием несовершеннолетнего, достигшего возраста шестнадцати лет, педагог или психолог приглашаются по усмотрению следователя». Ученые сходятся во мнении о том, что «подростка на очной ставке со взрослым обвиняемым нужно допрашивать первым, чтобы избежать внушения со стороны взрослого лица» [4, С.58]. Участник, дающий ложные показания, иногда может настаивать, чтобы его на очной ставке

допросили первым. Приводимые мотивы при этом бывают различными, но на самой деле – это намерение оказать своими словами давление на второго участника очной ставки, побудить его изменить свои показания. Удовлетворить такое ходатайство можно только в тех случаях, когда следователь твердо уверен, что второй участник сумеет противостоять давлению. В ходе очной ставки несовершеннолетний должен быть тщательно огражден от попыток другого участника воздействовать на него в целях изменения показаний в свою пользу. А.Р. Ратинов отмечает, что, следователь должен четко контролировать весь процесс, допуская спор между участниками очной ставки, следить, чтобы участники не отклонялись от рассмотрения существенных противоречий, не начинали ссору между собой. В этих целях следователь пользуется репликами, уточняющими вопросами и при необходимости решительно вмешивается в безрезультатный спор, напоминает его участникам их процессуальные обязанности, ставит на разрешение новые вопросы [7, С.271]. Как указано в ч. 4 ст. 192 УПК РФ, оглашение показаний участников очной ставки, содержащихся в протоколах предыдущих допросов, а также воспроизведение звукозаписи этих показаний допускается лишь после дачи ими показаний на очной ставке. Это сделано для ограничения влияния следователя на лиц, изменивших показания на очной ставке, а также влияния показаний одного лица на показания другого. Если один

из участников очной ставки не изменил свои ложные показания на правдивые, это не означает, что очная ставка была бесполезной и не оказала на недобросовестного участника никакого влияния. В большинстве случаев она оказывает сильное психологическое воздействие на недобросовестного участника, внутренне предрасполагает его к изменению позиции.

Вышесказанное обуславливает необходимость научной разработки тактико-психологических и нравственных основ проведения очной ставки с участием несовершеннолетнего обвиняемого с целью повышения эффективности и качества ее производства. Как уже мною упоминалось выше, несовершеннолетним и их поведению свойственны определенные черты, отличающие их от взрослых, которые крайне важно учитывать при допросе. Следователь также должен учитывать эти особенности несовершеннолетнего, чтобы выбрать оптимальный темп беседы с ним, способствующий наилучшему восприятию и передаче информации. Лишь при соблюдении вышеприведенных тактических рекомендаций, очная ставка будет эффективным следственным действием, а ее результат положительным.

Библиографический список

1. «Уголовно-процессуальный кодекс Российской Федерации» от 18.12.2001 N 174-ФЗ (ред. от 19.12.2016) (с изм. и доп., вступ. в силу с 01.01.2017)
2. Аверьянов Т.В., Белкин Р.С. Процессуальная регламентация проведения очной ставки. – М.: Новый Юрист. – 2011. – 400с.
3. Еникеев М.И., Образцов В.А., Эминов

- В.Е. Следственные действия: психология, тактика, технология: Уч. пособие. – М.: ПРОСПЕКТ, 2007. – 248 с.
4. Закатов А.А. Психологические особенности тактики производства следственных действий с участием несовершеннолетних. Волгоград, 1979.
 5. Ключник А.С. Очная ставка: правовое регулирование и практика производства // Адвокатская практика. – 2009. – № 3. – С. 37-41.
 6. Криминалистика: учебник / отв. ред. Н. П. Яблоков. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юристъ, 2009. – Ч. 2.
 7. Подольный Н. Проблема избыточных следственных действий// Уголовное право. 2002. № 4.
 8. Ратинов А.Р. Судебная психология для следователей. М.: ООО Издательство «Юрлитинформ», 2001.
 9. Руководство для следователей/ Под ред. Селиванова Н.А., Снеткова В.А. М., 1997.

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БІОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ГМО У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ В УКРАЇНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Гафурова О. В.

д.ю.н., доцент

Національний університет біоресурсів та природокористування України

Пенькова А. П.

магістр

Ключові слова: генетично модифіковані організми, якість сільськогосподарської продукції, сільськогосподарське виробництво.

Keywords: genetically modified organisms, quality of agricultural products, agricultural production.

Використання генетично модифікованих організмів (ГМО) для виробництва сільськогосподарської продукції набуває все більших масштабів. Однак залишається відкритим питання щодо забезпечення необхідного рівня якості сільськогосподарської продукції на всіх стадіях її виробництва, зберігання та реалізації [1]. Зокрема актуальним залишається питання вдосконалення правового врегулювання даної проблеми.

Основним вітчизняним нормативно-правовим актом щодо ГМО є Закон України «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів» [2], який регулює відносини між органами виконавчої влади, виробниками, продавцями (постачальниками), розробниками, до-

слідниками, науковцями та споживачами ГМО та продукції. Згідно зі ст. 1 ГМО – будь-який організм, у якому генетичний матеріал був змінений за допомогою штучних прийомів переносу генів, які не відбуваються у природних умовах.

Європейський Союз розглядає ГМО як результат спеціального процесу виробництва. До 2004 року в ЄС діяв неофіційний мораторій на затвердження нових ГМО, проте в 2004 році ЄС замінив мораторій на оновлену регуляторну систему, що охоплює питання безпеки, маркування та відстеження ГМО, створивши найконсервативнішу в світі регуляторну систему щодо ГМО [3, с. 59].

До найважливіших нормативно-правових актів ЄС щодо ГМО належать: Директива 90/219/ЄЕС, доповнена директивою 98/81/ЄС про обмежене

використання ГМО [4], – регулює дослідження та виробничу діяльність із використанням ГМ мікроорганізмів у закритому середовищі; Директива 2001/18/ЄС про навмисний випуск у навколишнє середовище ГМО та скасування Директиви Ради 90/220 / ЄЕС [5] – регулює експериментальне вивільнення ГМО в навколишнє середовище та розміщення ГМО на ринку; Регламент ЄС 1829/2003 про ГМ продукти харчування та корми [6] – регулює розміщення на ринку ГМО продуктів харчування та кормів; Регламент ЄС 1946/2003 про транскордонний рух ГМО за винятком зумисного переміщення в рамках Співтовариства [7] – регулює переміщення ГМО між ЄС та іншими країнами; Регламент ЄС 1830/2003 щодо відстеження і маркування ГМО та відстеження продуктів харчування і кормів, що вироблені із ГМО та внесення змін до Директиви 2001/18 / ЄС [8] – регулює маркування та відстеження ГМО [3, с. 60].

Таким чином, питання правового регулювання використання ГМО у сільськогосподарському виробництві та відповідно забезпечення якості сільськогосподарської продукції, яка отримана в результаті такого виробництва, потребують вдосконалення, а саме доцільним є розробка спеціального нормативно-правового акта, який би системно регулював відносини щодо використання ГМО в сільськогосподарському виробництві з урахуванням галузевих особливостей виробництва окремих видів продукції.

Література:

1. Бугера С.І. Використання генетично модифікованих організмів для виробництва сільськогосподарської продукції: правові питання. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org>
2. Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів : Закон України від 31 травня 2007 № 1103-V// Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2007. – № 35. – ст. 1137.
3. Баласинович Б. ГМО: виклики сьогодення та досвід правового регулювання / Б. Баласинович, Ю. Ярошевська. – К. : АДЕФ-Україна, 2010. – 256 с.
4. Council Directive 98/81/EC of 26 October 1998 amending Directive 90/219/EEC on the contained use of genetically modified micro-organisms. – [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu>
5. Directive 2001/18/EC of the European Parliament and of the Council of 12 March 2001 on the deliberate release into the environment of genetically modified organisms and repealing Council Directive 90/220/EEC – Commission Declaration. – [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu>
6. Regulation (EC) No 1829/2003 of the European Parliament and of the Council of 22 September 2003 on genetically modified food and feed (Text with EEA relevance). – [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu>
7. Regulation (EC) No 1946/2003 of the European Parliament and of the Council of 15 July 2003 on transboundary movements of genetically modified organisms (Text with EEA relevance) . – [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu>
8. Regulation (EC) No 1830/2003 of the European Parliament and of the Council

of 22 September 2003 concerning the traceability and labelling of genetically modified organisms and the traceability of food and feed products produced from

genetically modified organisms and amending Directive 2001/18/EC. – [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu>

МЕЖДУНАРОДНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ГОСУДАРСТВ ЗА ВРЕДНЫЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ДЕЙСТВИЙ, НЕ ЗАПРЕЩЕННЫХ МЕЖДУНАРОДНЫМ ПРАВОМ

Новикова А.О., Тарасова Н.В.

Студенты 3 курса Стерлитамакского филиала ФГБОУ ВО «Башкирский государственный университет»

Научный руководитель – Ст. преподаватель *Ишмухаметов А.Х.*

Стерлитамакский филиал ФГБОУ ВО «Башкирский государственный университет»

Ключевые слова / keywords: международное право / international law; международная ответственность / international responsibility; вредные последствия / harmful effects; международно-правовой запрет / the international legal prohibition

Актуальность темы исследования заключается в том, что последним и крайне показательным шагом в дефиниции сфер воздействия международного и внутреннего права явился международно-правовой запрет реализации в границах национальной юрисдикции деятельности, которая наносит ущерб окружающей среде иных держав или областей за границами национальной юрисдикции в соответствии с Конвенцией о трансграничном загрязнении воздуха на большом расстоянии 1979 г. [1].

В международном праве существует обычная норма в соответствии с которой страна несет материальную ответственность за вред являющийся последствием не запрещенной международным правом деятельности, реализовываемой на собственной территории или под контролем государства, в случае если итогом деятельности является серьезный ущерб нанесенный прочему государству. То есть ответ-

ственность возникает не в связи с такого рода деятельностью которая правомерна а за нанесенный ею трансграничный ущерб. Здесь же стоит отметить, что национальные правовые системы различных государств предусматривают вероятность компенсации вреда когда он нанесен воздействиями не являющимися неправомерными.

В цепи резолюций международных конференций заключаются положения о том, что страна несет ответственность за обеспечение того, чтобы деятельность в границах его юрисдикции или контроля не причиняла вред окружающей среде прочих государств. Такое положение удостоверено рядом резолюций Генеральной Ассамблеи ООН и Конвенций об окружающей среде. В соответствии со статьей 3 Конвенции о биологическом разнообразии определено, что в соответствии с Уставом ООН и принципами международного права страны

«несут ответственность за обеспечение того, чтобы деятельность в рамках их юрисдикции или под их контролем не наносила ущерба окружающей среде других государств или районов за пределами действия национальной юрисдикции»[2].

Говоря о «международной ответственности за вредные последствия действий не запрещенных международным правом» необходимо выделить доклад комиссии международного права Генеральной Ассамблеи о работе ее пятьдесят восьмой сессии в котором лаконично изложена та основная мысль о том, что «даже если соответствующее государство полностью соблюдает свои обязательства по международному праву, аварии или иные инциденты могут тем не менее иметь место и вызывать трансграничные последствия причиняющие вред и серьезные убытки другим государствам и их гражданам».[3] В Докладе выделяются 8 проектов принципов, затрагивающих распределение убытков в случае трансграничного вреда нанесенного вследствие опасных видов деятельности. В этой связи проекты принципов призваны внести вклад в процесс формирования международного права в этой сфере на основе как предоставления странам соответствующих ориентиров в отношении опасных видов деятельности, не охватываемых конкретными договорённостями так и установки тех вопросов которые должны быть проанализированы в сходного рода соглашениях. Следует заметить что данное

положение является исключительным случаем, когда государство несет прямую ответственность не за свои поступки, а за действия физических и юридических лиц на собственной территории. Объясняется это тем, что речь идет о деятельности объединенной с риском причинения существенного вреда. В прочих случаях вопрос о компенсировании трансграничного вреда решается в частноправовом порядке, если безусловно, вред не причинен действиями самого государства.

Соглашения об ответственности за существенный трансграничный вред предусматривают два основных вида материальной ответственности страны: абсолютная – полностью ложится на государство которое анализируется как единственный ответчик. Такой порядок закреплен в Конвенции о международной ответственности за ущерб причиненный космическими объектами, 1972 г. Держава несет абсолютную ответственность за ущерб причиненный иным государствам и их гражданам запущенными с его территории космическими объектами независимо от того кто их запустил. Вторым видом материальной ответственности является та, в соответствии с которой абсолютную ответственность несет частный оператор реализовывающий деятельность нанесшую вред. На страну возлагает ответственность компенсирования ущерба лишь в той мере в какой он не был покрыт оператором. Такой вид ответственности предусмотрен согла-

шениями, регламентирующими деятельность, соединенную с употреблением атомной энергии.

Все ранее сказанное дает представление о том, насколько большой прогресс завоеван на пути организации права международной **ответственности** за последние десятилетия. Разъясняется это потребностью повышения результативности международного права совершенствования его механизма в условиях когда это право становится все более значительным фактором решения проблемы повышения уровня управляемости мировой системы. Процесс идет далеко не просто преграды на его пути носят главным образом политический характер. Специалисты отмечают что трудности в кодификации права международной ответственности разъясняются не

только сложностью этой отрасли но и ее политическим значением[4].

Литература

1. «Конвенция о трансграничном загрязнении воздуха на большие расстояния» (Заключена в г. Женеве 13.11.1979)// Сборник международных договоров СССР. Вып. XXXIX.- М., 1985. С. 125 – 131.
2. «Конвенция о биологическом разнообразии» (Заключена в г. Рио-де-Жанейро 05.06.1992)// Собрание законодательства РФ. 6 мая 1996 г. № 19. Ст. 2254.
3. Лукашук, И.И. Международное право. Общая часть: учеб. для студентов юрид. фак. и вузов / И.И. Лукашук; Рос. акад. наук, Ин'т государства и права, Академ. правовой ун'т. – Изд. 3'е, перераб. и доп. – М.: Волтерс Клувер, 2005. – 432 с. – (Серия «Библиотека студента»). – ISBN 5'466'00103'1 (в пер.).
4. Международное право: Учебник для бакалавров / Отв. ред. Р.М. Валеев, Г.И. Курдюков. – М.: Статут, 2017.

ПЕРІОДИЗАЦІЯ СТАНОВЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Казак Ріната

кандидат юридичних наук, асистент кафедри історії держави і права України та зарубіжних країн Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Розглядаючи етапи закріплення правових норм з охорони природи та розвитку екологічної політики в Європейському Союзі, слід відзначити декілька варіантів, запропонованих українськими та зарубіжними вченими. Зазначимо, що термін Європейський Союз використовується нами як позначення загальної сучасної назви інтеграційного об'єднання європейських країн, яке взяло свій початок з другої половини ХХ ст.

Більшість існуючих періодизацій є подібними, хоча мають певні відмінності. В. В. Ніколаєв у своєму дисертаційній дослідженні «Охорона навколишнього середовища в Європейському Союзі: право, політика, дипломатія» 2004 р. [1, с. 176] пропонує чотири етапи становлення політики та права ЄС в сфері охорони навколишнього середовища: перший етап (1957 – 1972 рр.) – початок інтеграційної політики; другий етап (1972 – 1986 рр.) – Стокгольмська конференція 1972 р.; третій етап (1986 – 1992 рр.) – включення розділу VII ЕЕА «Довкілля в частину III Договору про заснування ЄЕС; четвертий етап (1992 – 2003 рр.) – підписання Маастрихського договору і

усвідомлення значення охорони навколишнього середовища.

На відміну від російського вченого, деякі англійські дослідники обирають інші хронологічні рамки становлення європейської екологічної політики і права. У своїй монографії «Екологічна політика Європейських Співтовариств» (The Environmental policy of the European Communities) С. П. Джонсон і Г. Корал (S. P. Johnson & Guy Coralle) починають відлік екологічної політики з Паризького саміту ЄС у жовтні 1972 р., на якому «була поставлена мета поглиблення процесу європейської інтеграції через розвиток нових напрямків діяльності» [2, с. 97]. При цьому автори зазначали про подальший спад екологічної активності через економічного і паливної кризи 1973 – 1974 рр. [2, с. 2].

Швейцарський професор А. Зіглер [3, с. 132] (A. Ziegler) поділяє природоохоронну діяльність ЄС на три періоди. Перший, “фундаційний”, період викремлюється з моменту створення Європейського Співтовариства у 1957 р. і до Стокгольмської конференції 1972 р., хоча в цей період і превалюють, у більшості, економічні інтереси

стосовно навколишнього середовища. Другий – 1973 р. і до середини 80-х, коли було прийнято Єдиний європейський акт 1986 р. (Single European Act, SEA), що запровадив “автентичну екологічну політику ЄС”. Третій, сучасний період, почався в 1986 р., після набрання чинності даним актом, саме в цей період охорона навколишнього середовища стала “самоціллю” без інших підтекстів. Слід погодитися з цією класифікацією, але також варто відзначити, що, незважаючи на існування різних класифікацій, вчені сходяться в тому, що історія становлення регулювання екології демонструє собою приклад переоцінки відносин людини і навколишнього середовища, пов’язаних з природокористуванням.

Більш детальну періодизацію розвитку екологічної політики ЄС пропонує В. І. Лозо [4, с. 125-126]. Згідно з точкою зору дослідника екологічна політика Європейського Союзу пройшла у своєму розвитку шість етапів. На *першому етапі* (1951 р. – 1957 р.) Європейські співтовариства не мали особливої компетенції в галузі охорони навколишнього середовища, приймалися лише поодинокі норми, а заходи що вживалися в цій сфері, не носили системного характеру. Римський договір 1957 р., з прийняттям якого розпочався *другий етап* (1957 р. – 1973 р.), встановив цілі екологічної політики, зокрема, передбачити спільні програми співробітництва з охорони навколишнього середовища. На *третьому етапі* (1973 р. – 1986 р.) відбувся перехід багатостороннього екологічного співробітництва на

постійну міждержавну основу, як наслідок, на Стокгольмській конференції ООН 1972 р. були закріплені міжнародні принципи охорони навколишнього середовища. Окрім того, в Європейському Співтоваристві для гармонізації термінових заходів охорони природи з 1973 р. почали розроблятися перші Програми дій [5] у сфері навколишнього середовища, які закріпили основні принципи, цілі та завдання екологічної політики та інспірували створення і прийняття законодавчих актів, за допомогою яких політична програма набувала форми нормативно-правових приписів. *Четвертий етап* (1986 р. – 1992 р.) був ознаменований закріпленням компетенції Співтовариств у галузі навколишнього середовища в Єдиному Європейському Акті і легітимацією екологічної діяльності, а в 1990 засновано Європейське Агентство з навколишнього середовища, екологічної інформації та мережі спостережень. На *п’ятому етапі* (1992 р. – 2001 р.), після утворення Європейського Союзу, вперше була прийнята довгострокова П’ята програма дій в галузі охорони навколишнього середовища до 2010 р., яка визначила розширення правового регулювання і початкову кодифікацію норм ЄС у сфері екології. Договір в Німечці 2001 р. поклав початок *шостому етапу*, пов’язаному зі значним розширенням Європейського Союзу за рахунок 12 держав Центральної та Південної Європи. Нова, Шоста екологічна програма ЄС була затверджена на 10 років у липні 2002 р. перед Світовим самітом ООН зі сталого розвитку (РІО + 10) в

Йоганнесбурзі (26 серпня – 4 вересня 2002 р.) і спрямована на інтеграцію екологічних вимог у різні напрямки діяльності Співтовариства та забезпечення сталого розвитку з урахуванням майбутнього розширення Європейського Союзу. Після Лісабонської редакції установчих договорів у 2007 р. розпочався *сьомий*, «конституційний» етап розвитку екологічної політики ЄС з «високим рівнем охорони навколишнього середовища» [4, с. 137].

Підсумовуючи, зазначимо, що погоджуємося з наведеними етапами європейської екологічної політики, адже в цілому, ці періодизації є подібними. Основна їх відмінність полягає в обраній нижчій хронологічній межі, а саме, зазначені науковці відзначають різні роки (1951 р., 1957 р., 1972 р.) як початок становлення основ екологічної політики та охорони природи в Європейському Союзі.

Список літератури

1. Николаев В.В. Охрана окружающей среды в Европейском союзе (Право, политика, дипломатия): дис.... канд. юрид. наук: 12.00.10 / В.В. Николаев. – Москва, 2004. – 179 с.
2. S. P. Johnson. The Environmental policy of the European Communities / S. P. Johnson & Guy Coralle. – London, UK, 1998. – 349 p.
3. Ziegler, Andreas R. Trade and environmental law in the European Community / Andreas R. Ziegler – Oxford: Clarendon Press ; New York: Oxford University Press, 1996. – 308 p.
4. Лозо В. І. Етапи розвитку правових основ екологічної стратегії Європейського Союзу / В. І. Лозо // Вісник Акад. прав. наук України. – 2004. – № 36. – С. 124–139.
5. Declaration of the Council of the European Communities and of the representatives of the Governments of the Member States meeting in the Council of 22 November 1973 on the programme of action of the European Communities on the environment Official Journal of the European Communities, C 112, 20 December 1973 // OJ C 112 20.12.1973. – p.1

КОРРУПЦИЯ В ОРГАНАХ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ КАК РЕЗУЛЬТАТ ДЕВИАНТНОГО ПОЛИТИЧЕСКОГО ПОВЕДЕНИЯ

Салкебаев Т.С.

Докторант PhD Карагандинская Академия МВД Республики Казахстан
имени Б.С.Бейсенова

Ключевые слова: полиция, коррупция, девиация

Keywords: police, corruption, deviance

В отличие от традиционной дифференциации коррупции на политическую, деловую и бытовую, в данном подразделе нами выдвигается тезис о том, что коррупция – это, прежде всего, социально-политическое явление, которое проникает на нижние уровни реализации властных полномочий.

Как отмечает Мухамбетуалиева А. «Сегодня, к сожалению, нам всем видны проблемы реформирования правоохранительной системы, возникшие либо из-за неэффективного управления, либо из-за конфликта функций правоохранительных органов, либо из-за отсутствия надлежащей кадровой работы, а также отсутствия прозрачности и контроля над деятельностью правоохранительной системы страны, в связи с чем в этой области нашему государству предстоит значительная работа»[1, 51].

Также обосновывается прямая зависимость эффективности правоприменения в правоохранительной деятельности от политической воли. Приводятся примеры ее положительного влияния на практику привлечения к

ответственности лиц за совершение отдельных административных и уголовных правонарушений.

Доступность и транспарентность административных процедур и государственных услуг, оказываемых органами внутренних дел должна быть достигнута за счет мощного технического переоснащения. Каждый случай внедрения систем информационных технологий должен проходить обязательный мониторинг эффективности и оценки мнения граждан.

Например, высокоэффективная система видео и фотофиксации административных правонарушений в сфере дорожного движения дискредитируется возможностью удаления тех или иных сведений о правонарушителях из электронной базы, слабой защищенностью по уровням доступа и отсутствию механизма взаимного контроля. Вообще, следует признать, что наиболее коррумпированная служба в полиции, по мнению многих экспертов и общественных организаций, это именно дорожно-патрульная, реорганизованная в 2014 году путем функцио-

нального слияния дорожной полиции с патрульно-постовой службой. Так, в свое время, отсутствие организационно-технического решения по слиянию всех сведений о нарушениях скоростного режима в единую республиканскую базу приводило к тому, что нарушители из других регионов вообще не привлекались к административной ответственности, а отсутствие централизованного банка сведений об обременениях на автотранспорт в ряде случаев влекло регистрацию отчуждения транспортных средств, на которые был наложен арест органами уголовного преследования.

Также, например, процедура оплаты штрафов за административные правонарушения должна быть предельно простой и прозрачной, а сведения об уплате штрафов немедленно централизованно поступали в единую электронную базу данных. В настоящее время автовладельцы обоснованно возмущены тем, что имея на руках квитанции банка об уплате всех наложенных административных взысканий в виде штрафов, они вынуждены повторно доказывать это уже в органах дорожной полиции, в базе данных которой эти нарушения числятся как неоплаченные.

В рамках нашего научного исследования этого концептуального направления мы планируем проанализировать на коррупциогенность не только государственные услуги в сфере автомобильного транспорта и дорожного движения, но и вообще весь перечень государственных услуг,

оказываемых органами внутренних дел, включая миграционную полицию и лицензионно-разрешительную систему.

Например, за очень короткое время в сфере безопасности дорожного движения в масштабе всей страны было успешно достигнуто выполнение требований административного закона о запрете на использование тонировки транспортных средств и требований об использовании водителями ремней безопасности.

Основной причиной успеха являлась политическая воля не делать никаких исключений даже для высокопоставленных государственных служащих и сотрудников правоохранительных органов. Более того, сами руководители госорганов личным примером продемонстрировали принципиальность в соблюдении этих требований.

Необходимо разобраться в чем же причина такого бескомпромиссного успеха обеспечения неотвратимости наказания в отдельно взятых случаях и по конкретным административным составам правонарушений? Удивительно, но до настоящего времени данный феномен не исследовался специально и результаты такого исследования в официальных отчетах и программах противодействия коррупции.

Полагаем, что это вызвано такими причинами, как, например, невозможность объяснить почему по другим правонарушениям, включая уголовные, неотвратимость наказания не

обеспечивается столь же эффективно как в случае с ремнями безопасности и тонировкой автомобильных стекол и станет очевидной избирательность правоохранительной практики

Уровень административных правонарушений отличается массовостью и латентностью случаев отсутствия реакции правоохранительных органов. Иными словами, если сотрудник дорожно-патрульной службы не привлекает выявленного им нарушителя к административной ответственности в силу его служебного положения либо коррупционной заинтересованности, то данный факт очень сложно зафиксировать вне стационарных постов и зон видеонаблюдения.

Кроме того, сам характер анализируемых правонарушений носит явный и очевидный характер не только для сотрудников полиции, но и для любого гражданина, который ежедневно может своими глазами наблюдать исполняется ли данная норма либо нет, так как не пристёгнутые ремни безопасности или автомобильные стекла с тонирующей пленкой привлекают постоянное внимание общественности и их невозможно скрыть.

В подтверждение этому приведем другой вид правонарушения – наличие специальных удерживающих устройств или автомобильных детских автокресел, которые выявить визуально гораздо сложнее, так как требуется осмотр салона автомобиля на предмет их наличия. Соответственно, неотвратимость административного наказания за нарушение данной нормы имеет го-

раздо меньшую степень распространения в сравнении с анализируемыми примерами.

Нами выдвигается гипотеза, согласно которой вектор детерминации коррупции в правоохранительной сфере имеет ярко выраженную иерархическую структуру и обусловлен существованием аналогичных закономерностей на уровне политической деятельности.

Именно поэтому эффективность противодействия коррупции в органах внутренних дел зависит главным образом от политической воли, направленной на формирование неподкупной полиции, которая подчиняется только закону и интересам общества и в любой ситуации исходит только из этих приоритетов.

Данные приоритеты характерны принципам административной юстиции, под которой понимается ответственность государства перед гражданами и основана на административных процедурах надлежащего качества. В Казахстане административные процедуры не развивались в качестве самостоятельной концепции справедливого взаимодействия населения и государственных органов. «Административное право Республики Казахстан», представляющее собой всего лишь деликтное материальное право, устанавливающее ответственность за совершение правонарушений, не имеет ничего общего с вопросами административной юстиции и имеет уголовно-правовую природу. Новый Кодекс РК об административных правонарушениях, всту-

пивший в силу с 1 января 2015 года, расширил процедурность только для обжалования решений по конкретным делам (деликтам).

Некоторые казахстанские авторы, отстаивая идею административной реформы, понимают под ней лишь очередную структурно-служебную ревизию полномочий. Так, Нурмагамбетов А.А., Ахметов С.К., Мурзалин М.К. определяют, что административная реформа – это преднамеренные изменения структуры и процессов управления организаций государственного сектора с целью повышения эффективности их деятельности. Структурные изменения могут включать объединение или раздробление организаций государственного сектора с целью более эффективной координации их деятельности, лучшего мониторинга использования ресурсов, изменений в кадровой системе[2, 34].

Очевидно, что мы не можем согласиться с такой тенденцией в ближайшем будущем, поскольку уверены в том, что деятельность государственных органов в целом и правоохранительных органов в частности должна быть изменена не столько структурно, сколько концептуально.

Долгое время деятельность всех государственных органов была замкнутой, непрозрачной системой с очень ограниченными возможностями доступа населения к информации и недоступными для критической оценки (отсутствовали общественные советы, обращения и жалобы граждан не рассматривались должным образом, официальные веб-сайты

не обновлялись даже после реорганизации и упразднения ведомств).

Действующая концепция публичных правоотношений в Казахстане характеризуется нами как «концепция *post factum* реакции» на случаи индивидуального применения полномочий государственным органом или должностным лицом[3] (отсутствуют принципы баланса при принятии решений и ответственности за них)[4].

Развитие института государственных услуг на некотором этапе компенсировало возрастающую потребность в инфраструктуре справедливого взаимодействия (Регламенты государственных услуг, Центры обслуживания населения, Электронное правительство и блог-платформы руководителей, Госкорпорация «Правительство для граждан»). Однако эти меры не меняют ситуацию кардинально.

Предлагаем рассмотреть возможность внедрения в правоохранительную практику таких принципов административной юстиции как:

- Деление актов на «благоприятные» и «обременяющие». Обременяющие акты имеют расширенный объем обоснования, жестко связаны процедурой выяснения мнения лица, в отношении которого принимается акт и специальными основаниями отмены таких актов.

- Принцип обоснованности решения. В обосновании административного решения должны отмечаться фактические и юридические обстоятельства дела, доказательства, ссылки на нормативные правовые акты.

– Запрет на бюрократический формализм. Если рассматриваемая административная процедура может быть разрешена без соблюдения указанных правил, то уполномоченным лицам запрещено использовать во вред заинтересованным лицам факт несоблюдения ими внутриорганизационных правил и требований.

– Принцип охраны права на доверие. Граждане и организации не должны сомневаться в письменных документах уполномоченных органов.

– Принцип соразмерности. Учет обстоятельств принятия адм.акта с точки зрения пределов ограничения интересов лиц.

– Принцип последовательности. Администрация не вправе применять требование выборочно либо применять правило, которое долгое время не применялось.

– Расширенный субъектный состав. Закрепляется статус заявителей и заинтересованных лиц.

– Детализация ничтожности административного акта. Учет обстоятельств обременения либо благоприятного воздействия в соответствии с правом на доверие.

– Внесение жалобы «через орган, вынесший акт». Стимулирующее значение в случае принятия решения в пользу лица.

– Отлагательное действие жалобы. Внесение жалобы приостанавливает

действие административного акта автоматически.

Таким образом, нами обосновывается вывод о том, что политическая воля – определяющий фактор успеха в противодействии коррупции. Это позволяет правильно применять криминологические меры стратегического противодействия коррупции и определять вектор приложения усилий, сосредоточенных на руководящих позициях в системе органов внутренних дел, обеспечивая прозрачность их деятельности и разумную, эффективную систему критериев оценки их деятельности.

Литература:

1. Мухамбетуалиева А. Противодействие коррупции в судебной системе и правоохранительных органах//Судебная система и правоохранительные органы Казахстана. – №19 2010г. – С.51.
2. Нурмагамбетов А.А., Ахметов С.К., Мурзалин М.К. Административная реформа – стратегическая задача Казахстана. // Актуальные вопросы развития политической науки в Казахстане. – Алматы: Министерство культуры и информации Республики Казахстан, Фонд духовного развития народа Казахстана, Центр актуальных исследований «Альтернатива», 2009. С.34 – 74 с.
3. Закон Республики Казахстан от 12 января 2007 года N 221 «О порядке рассмотрения обращений физических и юридических лиц»
4. Закон Республики Казахстан от 23 ноября 2015 года № 416-V ЗРК «О государственной службе Республики Казахстан» – Статья 43. Ответственность государственных служащих.

LES FAUX AMIS ET LA TRADUCTION

Azimova Dilnoza Choukhratbekovna

L'étudiante de l'Université Nationale d'Ouzbékistan Naissance : 10.04.1996.

Place de naissance : Région de Sirdarya

miss_guli777@mail.ru

RESUME

Ce présent article parle l'auteure analyse les difficultés de la traduction qui est un des moyens de communication entre les peuples du monde et qui se fait malgré les nuances difficiles comme par exemple les faux amis de la langue. Et l'auteure souligne que pour traduire à l'aise le traducteur doit maîtriser une bonne connaissance sur la tradition, les coutumes et moeurs du peuple dont la langue est cible.

Mots clés : la traduction, la langue cible, les moers, les coutumes, la tradition, le transfert.

Dans la littérature de spécialité, la traduction est appelée tantôt opération traduisante, tantôt acte traductif, tantôt processus de communication. Pour compléter le tableau, le dictionnaire Nouveau Petit Robert nous informe que traduire consiste à "faire que ce qui était énoncé dans une langue naturelle le soit dans une autre en tendant à l'équivalence sémantique et expressive des deux énoncés". La précision est importante car les théoriciens soulignent l'impossibilité de faire un transfert total d'une langue à une autre, ce qui a amené G. Mounin à appeler la traduction "la belle infidèle". De même, les théoriciens débattent encore de la liberté du traducteur d'intervenir dans le texte, de laisser paraître sa créativité. La traduction semble se développer sur plusieurs volets: la lecture du texte-source, l'analyse, la compréhension de celui-ci et sa transposition dans une autre langue. Il n'est donc pas du tout surprenant que la traduction ait été depuis toujours associée à l'enseignement d'une langue étrangère.

Qu'il s'agisse de thème ou de version, les exercices de transfert du sens d'une langue à l'autre représentent une méthode d'acquisition de nouvelles connaissances et, dans la même mesure, une méthode de vérification et d'évaluation des connaissances acquises. La traduction suppose non seulement le contact de deux langues, mais aussi le contact entre deux cultures et deux civilisations. C'est justement ce contact qui est à l'origine des phénomènes d'interférence qui peuvent engendrer l'emploi fautif d'un terme à la place d'un autre avec lequel il présente des ressemblances. Ces termes s'appellent "des faux amis" et leur emploi représente une faute fréquente chez les apprenants d'une langue étrangère. Nous allons étudier les types de faux amis, les causes qui sont à l'origine de leur production et les moyens de les éviter. Notre corpus a été constitué à partir des copies des étudiants du Français Langue Étrangère au niveau Licence. Même si l'emploi des faux amis représente une faute de la part de l'apprenant, les

nouvelles orientations dans la didactique des langues considèrent que les fautes peuvent être mises à profit dans le processus d'apprentissage. Il y a même un domaine de la didactique des langues qui s'appelle l'analyse des erreurs qui a comme but l'analyse des causes qui se trouvent à la base des erreurs et l'établissement d'une grammaire pédagogique. Dans le cas de l'enseignement de la traduction, cette grammaire à visée pédagogique serait plutôt une grammaire de la traduction. Cela nous ramène à la constatation de plusieurs théoriciens de la traduction qui considèrent que la traduction relève de la linguistique appliquée. Dans ce qui suit, nous allons prendre en considération les cas des faux amis engendrés par l'interférence entre le français et le roumain dans le processus de la traduction dans l'enseignement universitaire.

Où classer les faux amis? Dans une approche globale des fautes de langue on pourrait identifier une catégorie plus grande, celle des fautes interférentielles, qui a son tour pourrait avoir deux sous-catégories: les calques linguistiques et les faux amis. Les calques linguistiques et les faux amis sont, généralement parlant, le produit linguistique d'un utilisateur d'une langue étrangère. Le calque linguistique ne représente pas dans tous les cas une faute de langue tandis que pour les faux amis l'affirmation ne se vérifie pas. Le calque se situe entre l'emprunt et le néologisme, comme c'est le cas du mot anglais "to realize" qui signifie "comprendre" en français et "a înÎnelege" en roumain. Comme le français a commencé à employer le terme "réaliser" à la place de "comprendre

", le roumain en a fait autant. En roumain, c'est un cas d'emprunt à l'anglais par l'intermédiaire du français. Par voie de conséquence, il s'agit d'une modalité d'enrichissement du lexique d'une langue. Sur le parcours de l'apprentissage d'une langue étrangère, l'apprenant recourt souvent au calque à cause de ses connaissances insuffisantes soit dans la formation des mots, soit de la structure d'un syntagme ou de la structure de la phrase. C'est le cas des termes formés en calquant la structure du verbe roumain, en gardant la racine et en ajoutant une terminaison de verbe du premier groupe. C'est ainsi qu'on a formé: **"exploder"* "a exploda", formé et employé à la place de *"exploser"*, son équivalent français; **"assédier"* formé sur le même modèle. C'est également le cas de la formation du syntagme "a face angajari" par un calque **"faire des engagements"* ou "a avea grija de copii" par **"avoir soin des enfants"*. Les situations mentionnées sont à la limite entre calque linguistique et faux amis. Il s'agit là de la transposition fautive du sens qu'un mot a dans une langue de départ dans la langue d'arrivée.

Les faux amis. On considère que la cause la plus fréquente de l'apparition des faux amis est la ressemblance des signifiants des signes de deux langues différentes, signifiants qui se trouvent souvent en relation d'homonymie ou paronymie (Ballard, M. 1999:9). Le nombre de cas d'homonymie est très grand et dans certaines situations, l'homonymie représente un danger pour l'apprenant d'une langue étrangère. Les homonymes ne se superposent pas en totalité, et souvent nous avons affaire à une confusion partiellement ex-

plicable. C'est le cas du mot "sensible" dans le syntagme "accroissement sensible du chiffre d'affaire" où le terme "sensible" ne peut pas être traduit en roumain par "sensibil", mais il doit être traduit par "o creștere simțitoare a cifrei de afaceri". D'autres exemples seraient: "la progression inquiétante du taux de chômage" où "la progression" ne se traduit pas par "progresia", car le terme n'a pas le sens de "progression thématique" comme en linguistique textuelle et il doit être traduit par "creșterea îngrijorătoare a ratei somajului"; "faire évoluer notre mobilité" où le terme "mobilité" signifie "capacitate de a se deplasa în scopul de a munci" comme dans le cas de "mobilitatea forței de muncă" et non pas "mobilitate" comme dans la cas de "mobilitatea bolnavului"; "la séparation des parents" ne se traduit pas par *"separarea părinților" mais il s'agit là de "divorțul părinților"; "l'usage officiel exige" signifie "în vîrbire oficială se folosește" et en aucun cas on ne peut pas traduire "l'usage" par *"uzajul", un terme qui, en roumain signifie plutôt "uzură". Il en est de même pour l'exemple "une démographie préoccupante" qui signifie "îngrijorătoare" et qui ne se traduit pas par "o demografie preocupantă" car l'équivalent correct en roumain de l'adjectif "préoccupante" est "îngrijorătoare". Un titre de journal français nous informe qu'entre deux groupes sociaux il y a un "conflit de taille". Évidemment, il ne s'agit pas de "la taille des personnes" ou de la "coupe de leurs vêtements", nous sommes en présence de l'emploi figuré du terme taille avec le sens "envergure". Ce "conflit de taille" est donc un conflit de grande

envergure". Dans les cas mentionnés, il s'agit d'une série d'emprunts du roumain au français; à la suite de ce processus d'emprunt, les termes en question ont connu une autre évolution sémantique, ce qui fait que le sens du terme emprunté soit différent du sens du terme arrivé comme emprunt en roumain. Des cas de faux amis causés par l'homonymie se rencontrent également dans le passage du français vers le roumain. Nous pouvons citer les exemples suivants: "observația lui Octavian Paler" où le terme "observația" n'a pas comme équivalent *l'observation d'Octavian Paler" car il ne s'agit pas de faire observer O. Paler, mais d'une "remarque d'O. Paler"; "materialul va apărea pe piață" n'a pas comme équivalent "le matériau va apparaître sur le marché" mais il "paraîtra". Les deux cas mentionnées, "observația" et "a apărea" se ressemblent, il s'agit encore de deux emprunts du roumain au français, les deux termes ont connu une évolution sémantique différente, mais l'homonymie a empêché l'utilisateur non natif du français de la percevoir, ce qui a conduit à un réemploi fautif. Dans d'autres cas les faux amis représentent l'actualisation fautive d'un emprunt d'une autre langue. Les Roumains sont tentés d'employer le terme "bandă" pour traduire le terme "formatia" ("formatia Roxette") sous l'influence de l'anglais. La même chose se passe dans le cas de "à part" en fonction d'adjectif avec le sens de "ce qui est séparé d'un ensemble" comme dans "occuper une place à part". "À part" est constamment pris pour le connecteur anglais "apart from" et il est employé en français comme connecteur:

*à part ce procédé, il y a encore un autre". Dans ce cas particulier, il ne s'agit pas d'un emprunt, mais d'un faux ami qui cette fois-ci apparaît à cause du rapprochement erroné entre le français et l'anglais. Parfois, les faux amis sont le résultat de l'étymologie fautive d'un terme. Cela conduit à une traduction tout à fait impropre. La séquence française "jour ouvrable" qui signifie en roumain "zi lucratoare" connaît des traductions fautives en français, l'une d'elles étant "jour de travail". La cause de l'apparition de ce faux ami est l'ignorance de l'étymologie du terme "ouvrable". En fait, cet adjectif provient du verbe "ouvrer", une forme ancienne du verbe "travailler" qui est rattaché par erreur au verbe "ouvrir" (comme pour les magasins, les usines, wui ouvrent leurs portes certains jours). C'est toujours l'ignorance de l'étymologie qui conduit à une traduction fautive du syntagme roumain "zi de sarbatoare", en français "jour férié". Le plus souvent le syntagme connaît des traductions fautives, comme "jour de fête", et cela s'explique par l'ignorance de l'étymologie de cet adjectif, qui provient d'un verbe vieilli, qui ne s'emploie plus, le verbe "férier" qui signifie " chômer", "ne pas travailler". L'adjectif "férier" désigne les jours où, comme nous dit le dictionnaire Petit Robert, "il y a cessation du travail pour la célébration d'une fête religieuse ou civile". L'étymologie, même si elle est correctement saisie, peut conduire à des fautes de formation d'un terme. Ainsi, "approuver" du français a la même étymologie que le terme roumain "a aproba", en l'occurrence le terme latin approbare, formé de ad et probare. Il n'empêche que, sur

le parcours de leur evolution, les deux langues ont choisi à la fin du mot deux consonnes différentes: /b/ pour le roumain et /p/ pour le français. Cette petite différence va conduire certains apprenants à faire des termes un peu mixtes de leur propre invention. Ce n'est pas seulement le cas de * "aprober", la liste de mots formés dans une sorte d'interlangue peut continuer: * "accidentale" au lieu de "accidentelle", * "offerte" (comme substantif) à la place de "offre", * "consumer" empmoyé à la place de "consommer" dans le sens de "user, utiliser" comme dans "consommer du combustible". Dans le cas du verbe "consommer", il est remplacé par erreur par le verbe "consumer" qui a le sens d'épuiser complètement les forces de quelqu'un comme dans "la maladie qui le consumait". Un autre exemple de terme mal formé est celui de * "enseigneur" utilisé à la place de "enseignant". Dans ce dernier cas il s'agit d'appliquer un suffixe connu pour exprimer l'agent qui fait l'action, comme dans le cas de "joueur". L'apprenant doit vérifier non seulement si le terme est bien formé mais aussi s'il est situé dans le contexte approprié. C'est donc le contexte qui doit suggérer à l'apprenant qu'il ne doit pas parler d* "écritures" quand il traduit "nu pot sa descifrez scrisul mǎzgalit, mǎzgalelile" par "je ne peux pas déchiffrer *les écritures", car il ne s'agit pas des Saintes Ecritures.

Faux amis et synonymie. Dans certains cas, l'existence de synonymes favorise la création de faux amis. Il suffit de mentionner l'expression "changer d'avis". Pour le terme "avis" le français connaît comme synonyme "opinion", ce qui

conduit les étudiants qui ne sont pas tellement sûrs de la structure du syntagme à faire des substitutions et à dire **“changer d’opinion”*, ce qui altère la collocation. Il en va de même pour le terme *“a folosi”*. L’apprenant qui n’a pas suffisamment de connaissances pour pouvoir choisir un terme en fonction du contexte dans lequel il apparaît pourra considérer que ce n’est pas tellement important de se servir exactement du terme *“employer”* et qu’un synonyme fera aussi bien l’affaire, ce qui donnera un syntagme du type *“utiliser des arguments”*. Les verbes qui paraissent le plus fréquemment dans des collocations avec *“arguments”* sont *“donner”*, *“fournir”*, *“se servir de”* et non pas (ou très rarement) *“utiliser”*. D’autres exemples de ce type: *“a arunca în aer un imobil”* a été fautivement traduit avec le verbe *“jeter”*, car *“jeter”* se traduit par *“a arunca”* dans la collocation *“a arunca pe fereastră”*; *“a trata pe cineva cu multa grija”* est traduit d’une manière erronée *“traiter quelqu’un avec beaucoup de souci”*, car le terme *“souci”* figure dans la collocation *“a-si face griji pentru cineva”*, traduite correctement par *“se faire des soucis pour quelqu’un”*; *“simteam o nevoie imperioasa”* a été traduit fautivement par *“je sentais”* au lieu de *“j’éprouvais”*. Il en est de même pour l’exemple *“un obisnuit al spitalelor psihiatrice”*, qui, au lieu d’être traduit par *“un habitué des hôpitaux psychiatriques”* a été traduit par *“un habituel des hôpitaux”*.

Conclusion

Cette tentative de classer les faux amis est peut-être un peu osée, car dans

notre démarche nous ne nous limitons pas à la seule unité nommée lexème. Nous avons pu constater pendant l’observation des sujets qu’ils ont tendance à se servir de toute information connue, même si elle n’est que partielle, pour faire une traduction. Parfois, la cause principale dans l’apparition des faux amis est la langue source à cause des ressemblances qu’elle présente avec la langue cible. D’autres fois, c’est toujours la langue source qui a perdu un sens qui s’est conservé dans la langue cible ou c’est la langue cible qui a développé un sens nouveau, qui n’existe pas dans la langue base. Tout comme les peintres utilisent la technique du trompe-l’œil, les apprenants se servent de cette technique du *“trompe l’œil”* pour mener à bonne fin une traduction. Leur enseigner le contexte correct d’emploi d’un terme serait une bonne solution pour leur éviter de recourir à de pareilles stratégies.

References

1. Ballard, Michel : *Les Faux Amis*. Paris : Ellipses, 1999.
2. Bell, Roger T. : *Teoria si practica traducerii*. Iași : Polirom, 2000.
3. Cristea, Teodora : *Stratégies de la traduction*. București : Editura Fundației “România de Măine”, 1998.
4. Gallagher, John D. : *Grammaire et traduction*, dans *Traductologie et enseignement de la traduction à l’Université*. Études réunies par Michel Ballard, Artois : Artois Presses Université, 2009, pp. 45-64.
5. Hewson, Lance : *Entre désir et contrainte*. dans *La traduction dans tous ses états*, Études réunies par Corinne Weeks-teen et Ahmed El Kaladi, Artois : Artois Presses Université, 2007, pp. 117-126.

6. Mounin, Georges : Les belles infidels. Paris, 1955.
7. Schapira, Charlotte : Les stéréotypes en français: proverbes et autres formules. Paris: Ophrys, 1999.
8. Wecksteen, Corinne : Faux amis et connotation, dans La traduction dans tous ses états, Études réunies par Corinne Wecksteen et Ahmed El Kaladi, Artois : Artois Presses Université, 2007, pp. 193-212.

OPERATIVE METHODS OF TEACHING ENGLISH AS SECOND LANGUAGE AMONG THE PUPILS IN UZBEKISTAN

Bekmurodova Firuzabonu Normurodovna

Student of Faculty of foreign philology

National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek

Abstract this article is focused on main problems that learners faced to during the process of learning English and overcoming these obstacles, some effective methods which help them to learn English easily and efficiently. It can be found examples from real teaching process and their results in the improvement of pupils's knowledge, the solution to misunderstanding the target language, the ability to use language appropriately, roles of the learners in the classroom

Key words ESL, methods of teaching English as second language, grammar translation method, task-based Approach, audio-lingual method, other techniques and games which help to improve language skills.

Since gaining independence from the Soviet Union in 1991, Uzbekistan has worked towards strengthening its economic relations with many western powers and consequently has invested heavily in English language training. Recently there has been a major shift from Russian to English with all teachers, students and pupils having English lessons. It is used to be that Russian was a second language but this status is being changed by English as the leadership move for closer ties with the West. For instance, according to the state teaching system, English was taught from 5th class 4 years ago, but now it is taught from 2nd class and it gives more opportunities to pupils to learn the language than it was.

Nevertheless, In more than a decade years of teaching experience, it has been found that teaching English as second language, a great challenge. Countries like Peru, China, Japan and etc incorporate English as a foreign language in their

school educational system because English is not required much outside the classroom. There is the same situation in Uzbekistan too. Thus, teachers have to work out a teaching methodology that may bring out the maximum for pupils to grasp the contents easily and make the teaching learning sessions meaningful. In recent years, language teachers and researchers have focused their attention in observing and developing approaches and strategies that leads to an effective learning process in acquiring English as a SL. **'In order to make learning process smooth and effective, language teachers have to design various teaching methods out of their personal teaching experience and training. There are various language teaching techniques that help pupils to understand more clearly and participate in the learning process more actively. Sometimes more than one technique is combined to make an ESL class-**

room meaningful¹

As a language teacher it is very important to know herself and her pupils. Not only the subject matter is important but also learners' cultural background and other personal factors- emotional and psychological are equally important. In Uzbekistan, English culture and Uzbek culture are not well- associated, for this reason, there can be some obstacles while learning ESL. In such cases, teaching methods ESL can help the teachers to teach the pupils.

The Grammar-Translation Method had been used by the language teachers for many years. It was also known as the Classical method as it was used to teach the classical Latin and Greek literature (Chastain 1988). It was believed that this method would help pupils to read and appreciate the foreign literature. It was also thought that by studying the grammar of the target language pupils will be able to understand the grammar of their native language and learn to speak and write the native language in a much better way. Though pupils may not develop communicative fluency in the target language but would become mentally sharp in the process of using target language to understand the native language through some similarities between the two. For example, if it is given to read a short story to the pupils and asked to translate it into native language, of course, they use their grammar background of

their native language while translating. Moreover, with the help of L2 they learn to compare the grammar of two languages. Learning was facilitated through attention to similarities between the target language and the native language.

The Audio -lingual method has been developed after World War II. In this method the pupils form new habits in the target language overcoming the old habits of the native language. Teachers provide with tapes of model speakers and pupils imitate the teacher's models². Example, ESL classroom uses Audio-Lingual method to teach the target language directly using four different elements such as Repetition, Inflection, Replacement and Restatement. A teacher drills pupils in the use of grammar by asking them to repeat a sentence word to word:

- Teacher- I want to go to bed
- Pupils - I want to go to bed.

The teacher uses a word or a sentence and the pupils change the form:

- Teacher- I have a cat
- Pupils: I had a cat.

The teacher says a sentence and pupils replace a word in the sentence:

- Teacher- I don't like chocolate
- Pupils- I don't like milk

Task-based Approach Task-based learning focuses on the use of authentic language through meaningful tasks such as visiting the doctor or making a telephone call. This method encourages meaningful communication. It encour-

1 International Journal of Science and Research (IJSR)., Dr. Fatima Sultan Shaikh., 2005., Volume 4., P 979

2 Applied linguistics to foreign language teaching., Evdokia Karavas., National and Kapodistrian University of Athens., 2013.,P 43

ages problem solving, creativity and spontaneity. Meaning is central to this approach. Example, English teacher divides the pupils into 3 groups and gives them tasks such as to make a conversation in different situations. Group A is in the market, conversation between sales assistant and customer, Group B is in the hospital, the conversation between doctor and patient and Group C is in the party, conversation between friends. Giving such tasks and using this method helps the learners to improve their language skills. But there is a disadvantage of this method, pupils don't use this method out of the classroom.

Participatory Approach. In 1980s, the Participatory Approach started being discussed widely in the language teaching literature. In the early 1960s, the Brazilian language educator Paulo Freire developed a native-language literacy programme for slum dwellers and peasants in Brazil. Freire made the pupils speak about the problems in their lives. This approach aims at helping elder pupils to understand the social, cultural and historical forces that affects their lives and helps to empower them in to take action and make decisions in order to gain control over their lives (Wallerstein 1983). For instance, pupils are asked to describe a picture of road accident in the street and respond to the following questions:

- Teacher: What do you see in the picture?
- Pupil A: Someone is hit by a car.
- Teacher: Who are running towards him for help?
- Pupil B: Some men.

- Pupil C: Also one lady.
- Pupil D: Lots of people.
- Teacher: Why is one man touching the boy hit by a car?
- Pupil E: Man is trying to help the boy to get up.
- Teacher: If you - children would see an accident, what would you first do?
- Pupil F: Help the person by taking him to the hospital.
- Pupil G: Call an ambulance or ask some having phone to call an ambulance.

The lesson started with a simple description of a picture and pupils related the content of the picture to the world around them. They discussed their feelings and emotions about the incident depicted in the picture. They could easily grasp the relationship between the classroom lesson and the real life. Further, they were able understand the problem and apply strategy to solve it in different ways. They were able to add a new dimension to the English language classroom.

There are some techniques that help the learners to improve their ESL skills. A first general rule is to forget teaching more grammar to young learners but instead concentrate on simple, useful phrases and conversations. In general, children have much shorter spans and adults. This means while it is easy to get them motivated and involved if the activities are too long and complex and it is better to let them speak about what they see, what they do and what they will do. With the help of such techniques, pupils feel free themselves and are more interested in the topic.

To sum up, it is actually difficult to say

which teaching method is effective unless used in a classroom of pupils with different need, learning experience, intellectual levels, cultural background and attitude towards learning English as a Second Language. Sometimes more than one method is used to bring out the desired results in the language classroom where communication becomes the key factor of teaching-learning process.

References

1. Gebhard G. J. Teaching English as a Foreign or Second Language, (2nd Ed)- A Teacher Self-Development and Methodology Guide, 2013. University Of Michigan Press.

2. Brown H. D. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy, 2011. NY: Pearson Longman.

3. Larsen-Freeman D. Technique and Principles in Language Teaching (2nd Ed), 2000. New York, Oxford University Press.

4. International Journal of Science and Research (IJSR)., Dr. Fatima Sultan Shaikh., 2005., Volume 4

5. Applied linguistics to foreign language teaching., Evdokia Karavas., National and Kapodistrian University of Athens., 2013

6. www.teachenglish.com

7. www.ijsr.net

8. Wikipedia, the Free Encyclopedia. Language Pedagogy. (en.wikipedia.org/wiki/language_pedagogy)